

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВОГО
ТА МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

вул. Яворницького, 8^б м. Львів, 79054, тел. (032)297-61-21, E-mail: info@w.forest.gov.ua,
wlis@ukr.net

Код ЄДРПОУ 44921644

10.10.2025 № 02/1589-25 На № 04-15/11-2025/217764 Від 22.09.2025

**Комітету Верховної Ради України з питань
екологічної політики та
природокористування**

*Щодо пропозицій вдосконалення
законодавства в Україні*

**Пропозиції стосовно вдосконалення законодавства України у сфері
лісового та мисливського господарства і охорону довкілля.**

1. Внесення змін до Лісового кодексу України, а саме:
 - Глави 3 «Державне регулювання та управління у сфері лісових відносин» ст. 25 відповідно до сучасних викликів та завдань щодо відновлення (в т. ч. внаслідок воєнних дій, зміни клімату), збереження, формування і використання лісів;
 - Перегляду повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування щодо державних та комунальних лісів;
 - Розподілу повноважень Держлісагентства України та Державної екологічної інспекції України щодо здійснення державного контролю за охороною, використанням та відтворенням лісів;
 - Приведення у відповідність до Цивільного кодексу України та Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» вимоги щодо видачі дозволів на спеціальне використання лісових ресурсів (ст.69,78);
 - Перегляд повноважень державної лісової охорони і визначення повноважень лісової охорони постійних лісокористувачів (ст.90-93).

2. Внести зміни до ст.3 п.2 підпункту 21 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», виключивши «суцільні санітарні рубки».

3. Переглянути п. 117 та 137 «Порядку здійснення лісовпорядкування», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2023 № 112 щодо можливості використання матеріалів лісовпорядкування після закінчення 15-річного періоду в умовах воєнного стану і протягом 6 місяців після його скасування.

4. Внесення змін до Закону України «Про мисливське господарство та полювання, у частині надання у користування мисливських угідь, повноважень органів державної влади та представницьких органів у сфері мисливського господарства, справляння плати за користування мисливськими угіддями тощо. (додаток 3 Звернення Львівської обласної ради).

Перехід лісового господарства на засади наближеного до природи лісівництва є вимогою часу

В лісовому господарстві України актуальними проблемами, які потребують невідкладного вирішення є: надмірне застосування суцільних рубок; різке зменшення площі різновікових деревостанів; переважання у лісовому фонді одновікових або умовно одновікових деревостанів штучного походження, які потребують посиленого догляду і порівняно з природними лісостанами характеризуються спрощеною структурою, збідненим біорізноманіттям, меншою біотичною стійкістю; наявність значних площ деревостанів вегетативного (порослевого) походження та похідних деревостанів, зокрема ялиників у Карпатському регіоні, які потребують заміни на корінні; зменшення життєвості і стійкості лісостанів, викликане глобальною зміною клімату, забрудненням довкілля, зростанням антропогенного навантаження; недосконалість чинного лісового законодавства і нормативно-правових актів щодо належного правового забезпечення формування різновікових мішаних деревостанів.

Вирішення цих актуальних для України проблем потребує докорінної зміни лісокористування і загалом ґрунтується на засадах наближеного до природи лісівництва, яке передбачає перехід від суцільнолісосічної системи господарювання до вибіркової – вирощування різновікових мішаних деревостанів з багатоярусною вертикально і горизонтально зімкнутою структурою на основі природного насінного поновлення, особливо у Карпатському регіоні, де основними лісоутворювачами є тіневитривалі деревні види.

Лісівниками Львівщини на основі експериментального переформування деревостанів вже розпочато проведення рубок переформування у лісових масивах Дрогобицького надлісництва. Отримані результати показують, що порівняно з суцільнолісосічною системою господарювання наближене до природи ведення лісового господарства є більш ефективним як в екологічному, соціальному так і в економічному відношеннях.

За його застосування в **екологічному** вимірі забезпечується більш повне, стає (постійне) виконання лісом всіх екологічних функцій: середовищевірних, захисних, рекреаційних, оздоровчих тощо, насамперед, унаслідок **постійної наявності** на території різновікових життєздатних та

продуктивних лісостанів.

У **соціальному** відношенні – зменшення напруги в суспільстві, насамперед, за рахунок відсутності зрубів, піднесення престижу лісівників, лісової галузі. Як показує досвід, населення дуже добре сприймає відмову від проведення суцільних рубок і перехід на нові, наближені до природи технології лісокористування.

В **економічному** відношенні – після повного переформування деревостанів і запровадження наближеного до природи лісівництва вибіркової, наближені до природи рубки необхідно буде проводити регулярно – кожні 5-7 років і, зокрема, в Карпатському регіоні заготовляти не менше 50-70 м³/га (тобто приріст деревостанів) за повної відсутності зрубів.

Загалом результати запровадження вибіркового наближеного до природи лісогосподарювання показують, що у пристигаючих деревостанах багатих типів лісу його проведення збільшує щорічний приріст по запасу орієнтовано у 2 рази (**в експерименті $\approx 12,2$ м³/га, на контролі близько 5 м³/га**), а загальну кількість деревини, продуковану за 100-річний період та можливу до використання в **1,5-1,8** рази порівняно з суцільнолісосічною системою ведення лісового господарства.

Переваги наближеного до природи лісокористування зумовлюються самою його суттю (див. додатки 1 та 2), оскільки воно проводиться у відповідності із природними закономірностями функціонування і відтворення лісостанів, насамперед у відповідності з принципами диференціації та самозрідження деревостанів з віком.

Щодо можливості адаптації Німецького досвіду у сфері лісового та мисливського господарства України

Адаптація Німецького досвіду у сфері лісового та мисливського господарства повинна спрямовуватись на забезпечення ефективного ведення лісогосподарської діяльності і сталого лісового менеджменту.

Для України важливими складовими Німецького досвіду у сфері лісового господарства є:

- проведення різних способів рубок залежно від природних умов, видової і просторової структури лісових насаджень, цільового призначення та функцій лісових екосистем;
- проведення рубок переформування у похідних деревостанах;
- відновлення та відтворення лісових насаджень на посттехногенних територіях;
- проведення заходів із лісової фітомеліорації та лісової рекультивації на

землях лісового фонду;

- запровадження економічних важелів стимулювання заходів із лісовідновлення та лісорозведення.

РЕКОМЕНДАЦІЇ
Національного лісотехнічного університету України
щодо особливостей проведення рубок переформування

1. Рубки переформування – комплексні рубки, спрямовані на поступове перетворення одновікових у різновікові мішані багатоярусні деревостани на основі природного насінного поновлення. Вони забезпечують проведення багатоступеневого, поступового процесу переформування деревостанів.

2. Рубки переформування проводяться в усіх категоріях лісів, починаючи з вступаючих у репродуктивну фазу середньовікових деревостанів, і є пріоритетними для деревостанів за участю тіневитривалих деревних порід та лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного, рекреаційного-оздоровчого і захисного призначення.

3. Рубки переформування проводяться поетапно за кілька прийомів шляхом здійснення комплексу лісогосподарських заходів для формування цільового деревостану, коли його склад і структура не відповідають необхідним, наближеним до природного стану характеристикам.

Кожний наступний етап (прийом) зрідження деревостанів призначається за умови появи достатньої кількості життєздатного підросту під наметом материнських дерев та (або) створення (за потреби) піднаметових культур типотвірних деревних видів.

4. Для призначення рубок переформування закладають пробні площі з метою визначення породного складу, вертикальної і горизонтальної структури лісостанів, їх біотичної стійкості, категорій стану дерев, процесів природного поновлення, розвитку підліску і надґрунтового покриву, кількості сухостійних і повалених дерев. За цими показниками порівнюють показники наявного і цільового деревостану, встановлюють тенденції його розвитку та визначають необхідні лісівничі заходи.

5. Способом переформування деревостану є вибіркова рубка, як з вибиранням окремих дерев або їх біогруп, так і їх комбінацією. За необхідності застосовують введення в склад деревостану корінних та інших цінних деревних порід шляхом створення піднаметових культур.

6. Вирубування дерев чи біогруп дерев здійснюється в місцях наявного підросту або в лісівничо доцільних місцях для його появи. Вибірка дерев до рубки виконується також з врахуванням забезпечення внутрішньої фітоценотичної стійкості деревостану. В першу чергу зберігають дерева з добре сформованими кронами і більш менш рівномірним розташуванням на ділянці.

Густі групи дерев проріджують, щоб створити умови для росту і розвитку крон кращих дерев. Одночасно повинні проводитись лісогосподарські заходи щодо стимуляції репродуктивних процесів, появи і збереження самосіву та підросту деревних порід. Доцільним є також визначення і збереження «дерев майбутнього».

7. Під час застосування для переформування групово-вибіркового способу рубок перші відновлювальні вікна не повинні перевищувати 700 м². У високоповнотних деревостанах одночасно з вирубкою дерев у вікнах доцільно зріджувати навколо них смуги шириною 10 метрів. За проведення наступних прийомів вікна поступово розширюють, стимулюючи цим появу нового самосіву деревних порід і ріст вже існуючого підросту.

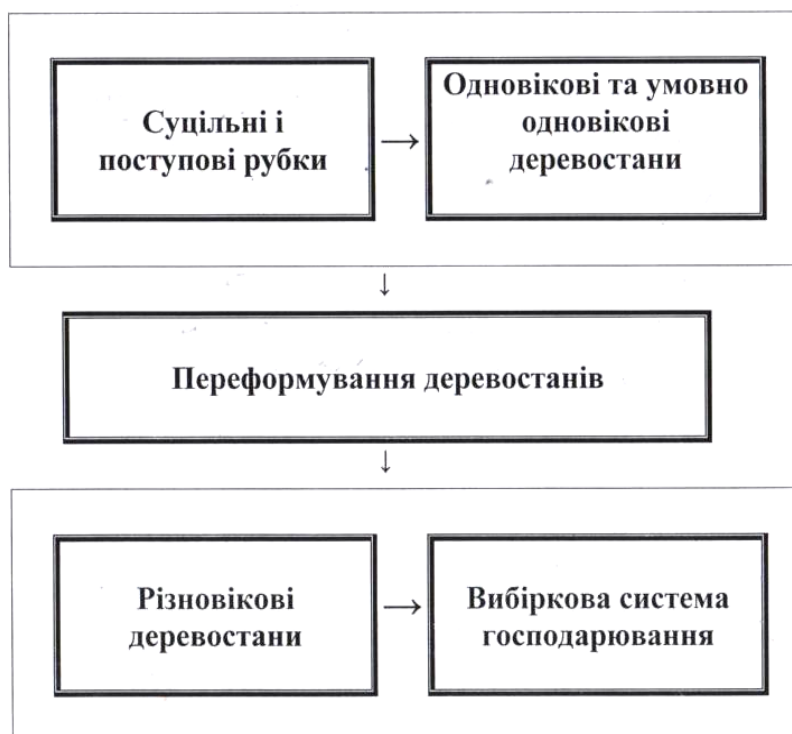
8. Інтенсивність рубки під час першого прийому рубок переформування не повинна бути більшою 25% наявного запасу деревини, за винятком насаджень, в яких більша інтенсивність рубки зумовлена лісівничою необхідністю (недостатнє світлове живлення для появи, росту, виживання самосіву, підросту та піднаметових культур, наявність великої кількості дерев другорядних порід, дерев типу "вовк", уражених фітохворобами та ушкоджених шкідниками тощо) і підтверджена науковим обґрунтуванням. Вирубування дерев у наступні прийоми рубок переформування здійснюється в межах поточного приросту деревостану.

9. Повторюваність рубок переформування і лісогосподарські заходи повинні визначатися виходячи з лісівничої доцільності відповідно до біології деревних порід, ґрунтово-гідрологічних умов, особливостей рельєфу, структури та породного складу деревостану, стійкості дерев, наявності і стану підросту, розвитку трав'яного покриву, випадання дерев тощо. Переважно вони назначаються через 5-10 років. Якщо на ділянці, де проведено рубку, природне поновлення в перші 5 років проходить незадовільно, то необхідне більш раннє втручання у процес переформування деревостану шляхом здійснення лісовідновних заходів, у тому числі з підсівом чи садінням цільових та інших цінних порід у створених вікнах.

10. На проведення рубки переформування складається спеціальна облікова картка переформування деревостану постійного зберігання. До облікової картки заносяться лісівничо-таксаційні показники насадження за даними лісовпорядкування і натурного обстеження, всі заплановані лісогосподарські заходи, очікувані та отримані результати переформування деревостану.

11. Переформування деревостанів - це тривалий процес. Залежно від стану насадження воно може тривати 60-80 років. Загалом період переформування деревостану триває до того часу, поки молоде покоління лісу, яке появилось під наметом материнських дерев, не досягне верхнього ярусу.

**СХЕМА ПЕРЕХОДУ ДО ВИБІРКОВОЇ, НАБЛИЖЕНОЇ
ДО ПРИРОДИ СИСТЕМИ ЛІСОГОСПОДАРЮВАННЯ**

Начальник управління

Анатолій ДЕЙНЕКА